

Άρειος Πάγος 188/1977, Τμ. Γ'(1)

Πηγή: ΝοΒ 25/77 σελ. 1162

Περίληψη: Εργάτης-ατύχημα.-ναυτικός. - λύση συμβάσεως ναυτολογήσεως. - παλιννόστηση με αεροπλάνο που διάλεξε ο πλοίαρχος. - θάνατος ναυτικού σε αεροπορικό δυστύχημα. - θεωρείται εργατικό ατύχημα. - μεταφορές αεροπορικές. - θάνατος επιβάτη (εργάτη ή υπαλλήλου) σε αεροπορικό δυστύχημα που είναι σύγχρονα και εργατικό ατύχημα. - ευθύνη εργοδότη σε αποζημίωση συγγενών κατά νόμ. 551. - παράλληλη ευθύνη (κατά σύμβαση Βαρσοβίας) και αεροπορικής εταιρίας "εις ολόκληρον". - μέτρο ευθύνης ανάλογα με βαθμό πταίσματος. - αδυναμία προσδιορισμού. - ευθύνη "κατ' ίσα μέρη". - αναγωγή εκείνου που κατέβαλε. - αν το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα μόνο του αεροπορικού μεταφορέα, είναι υποχρεωμένος σε απόδοση των όσων κατέβαλε ο εργοδότης με τον περιορισμό των 125.000 φράγκων (contra μειοψ.).

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο κ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. Σ. ΝΤΑΛΛΑΣ, αρεοπαγίτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Β. Νομικός, Α. Ζολώτας

Επειδή εκ των διατάξεων των άρθρ. 17 § 1 και 22 § 1 και 4 της διά του α.ν. 596/1937 κυρωθείσης και τεθείσης εν ισχύϊ Συμβάσεως, υπογραφείσης υπό της Ελλάδος εν Βαρσοβία της 29 Ιανουαρίου 1930, σαφώς προκύπτει πλην άλλων ότι, εν περιπτώσει θανάτου επελθόντος εις επιβάτην εκ δυστυχήματος λαβόντος χώραν επί του αεροπλοίου και κατά την διάρκειαν πασών των ενεργειών επιβιβάσεως ή αποβιβάσεως, ο μεταφορέας ευθύνεται εις αποζημίωσιν των κατά το αστικόν δίκαιον δικαιουμένων μέχρι του ποσού των 125.000 φράγκων, δι' έκαστον επιβάτην. Κατά δε τα άρθρ. 1, 2, 3 § 5, 6 και 16 του ως άνω β.δ. της 24.7/25.8.1920, εάν ο επιβάτης ήτο εργάτης ή υπάλληλος και ο θάνατος επήλθεν εξ αφορμής της εργασίας κατά την δι' αεροσκάφους μεταφοράν, ή προς αποζημίωσιν υποχρέωσις του εργοδότη, προσδιοριζομένη βάσει των αποδοχών του θανατωθέντος, οφίσταται έναντι ωρισμένων συγγενών του τελευταίου. Αφ' ετέρου διά των διατάξεων των άρθρων 926 και 927 ΑΚ, εφαρμοζομένων και επί περιπτώσεων αντικειμενικής ευθύνης ρυθμιζομένων υπό ειδικών νόμων, ορίζεται πλην άλλων ότι εάν διά την αυτήν ζημίαν εκ παραλλήλου ευθύνωνται πλείονες, ενέχονται πάντες εις ολόκληρον. Ο καταβαλών ολόκληρον την αποζημίωσιν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Το μέτρον της έναντι αλλήλων ευθύνης προσδιορίζει το δικαστήριον αναλόγως προς τον βαθμόν του πταίσματος εκάστου. Εάν δεν δύναται να εξακριβωθή ο βαθμός ούτος, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων κατ' ίσα μέρη. Εκ των διαληφθεισών διατάξεων σαφώς συνάγεται ότι, προκειμένου περί αεροπορικού - εν ταυτώ δε και εργατικού - ατυχήματος, διά τον θάνατον και την εντεύθεν προελθούσαν ζημίαν ευθύνονται εκ παραλλήλου ο εργοδότης εκ του ν. 551/1914 και ο μεταφορέας κατά τας διατάξεις της Συμβάσεως της Βαρσοβίας, εκ τούτων δε ο πρώτος, καταβαλών εις τον δικαιούχον την αποζημίωσιν του ν. 551/1914, δικαιούται αναγωγής κατά του δευτέρου ως εις ολόκληρον μετ' αυτού ενεχομένου και, εφ' όσον το ατύχημα οφείλεται εις πταίσμα μόνον του μεταφορέως, την όλην ζημίαν οφείλει να φέρη ο τελευταίος ούτος, καθ' ο υπαιτίως ενεργήσας, υπό μόνον τον εν τω άρθρ. 22 § 1 της Συμβάσεως τιθέμενον περιορισμόν των 125.000 φράγκων δι' έκαστον επιβάτην. Εν προκειμένω διά των εφ' ων αι εκκαλούμεναι αποφάσεις από 1.7.1965 και 5.2.1966 αγωγών η εκκαλούσα επικαλείται ότι μετά της εφεσιβλήτου, ασκούσης επιχείρησιν μεταφοράς δι' ιδιοκτήτων αεροσκαφών και εκπροσωπούμενης εν Ελλάδι διά του εν Αθήναις πράκτορος αυτής, συνήψεν αυτοθι την 18ην Ιουλίου 1963 σύμβασιν μεταφοράς, εκ Τόκιο εις Αθήνας, διά του αεροπλοίου της γραμμής Τόκιο-Βομβάη-Αθήναι, 14 εν όλω επαναπατριζομένων μελών του πληρώματος του εις εκείνην ανήκοντος υπό ελληνικήν σημαίαν α/π "Κ.Μ.*", ότι το αεροσκάφος της εφεσιβλήτου, ούτινος επέβαινον οι παλιννοστούντες ναυτικοί κατά την από Τόκιο εις Αθήνας πτήσιν του της 28ης Ιουλίου 1963, κατέπεσεν εις την περιοχήν της Βομβάης και συνετρίβη φονευθέντων απάντων των επιβαινόντων, ότι η πτώσις του αεροσκάφους οφείλεται εις υπαιτιότητα της εφεσιβλήτου και των παρ' αυτής προστηθέντων υπαλλήλων συνισταμένην εις τας εν ταις αγωγαίς αναφερομένας πράξεις και παραλείψεις αυτών και ότι, ως υπόχρεως εργοδότης, κατέβαλεν εις δικαιούχους συγγενείς των φονευθέντων ναυτικών την κατά τον ν. 551/1914 αποζημίωσιν, προσδιορισθείσαν βάσει των αποδοχών των τελευταίων κατόπιν συμβιβασμού διά πρακτικών ενώπιον του Ειρηνοδικείου Πειραιώς. Διώκεται δε η καταδίκη της εφεσιβλήτου προς πληρωμήν των παρ' της εκκαλούσης καταβληθέντων ως άνω ποσών αποζημιώσεως νομιμοτόκως από της επιδόσεως των αγωγών. Ούτως έχουσαι αι αγωγαί είναι νόμιμοι στηριζόμεναι επί των διαληφθεισών διατάξεων, ιδία του άρθρ. 1 του ν. 551/1914 εν συνδυασμῶ προς τα άρθρ. 66 εδ. β', 78 και 79 του ΚΙΝΔ, εφ' όσον πρόκειται περί ατυχήματος εκ βιαίου συμβάντος επελθόντος εις παλιννοστούντας

ναυτικούς μετά την λύση της συμβάσεως ναυτολογήσεως, διαρκούσης όμως της μεταφοράς των εις Ελλάδα διά του υπό του πλοιάρχου επιλεγέντος αεροσκάφους, δι' ο και αι εκκαλούμεναι αποφάσεις, αρνηθείσαι την εφαρμογήν του ν. 551/1914 επί τη αιτιολογία ότι το ατύχημα επήλθε μετά την λήξιν της συνδεούσης τους παθόντας μετά της εκκαλούσης εργασιακής σχέσεως και κρίνοσαι ακολούθως ότι η εκκαλούσα, μη υπέχουσα έναντι εκείνων ευθύνην εκ του ειρημένου νόμου, δεν δικαιούται αναγωγής κατά της εφεσιβλήτου, έσφαλον και δέον όπως, κατά τον βάσιμον περί τούτου λόγον των υπό κρίσιν εφέσεων, εξαφανισθώσι, δικασθή δε περαιτέρω η υπόθεσις κατ' ουσίαν. Κατά την γνώμην όμως δύο μελών του Δικαστηρίου ο εργοδότης και ο μεταφορέυς δεν ευθύνονται "διά την αυτήν ζημίαν" ώστε να ενέχωνται εις ολόκληρον εκ του επελθόντος ατυχήματος. Ενοχή εις ολόκληρον, εφ' ης η υπό του ενός γενομένη καταβολή απαλλάσσει κατ' άρθρ. 483 ΑΚ και τον έτερον, δεν υφίσταται εν προκειμένω ελλείπει ταυτότητος παραγωγικού λόγου και ενότητος σκοπού μεταξύ των παροχών εκάστου τούτων, συμφώνως δε προς τα άρθρ. 16 εδ. δ' του ν. 551/1914 και 930 § 3 ΑΚ, η κατά του υπαιτίου μεταφορέως, βάσει των διατάξεων της Συμβάσεως της Βαρσοβίας, αξίωσις αποζημιώσεως δεν αποκλείεται εκ του ότι και ο εργοδότης υποχρεούται εκ του ν. 551/1914 εις αποζημίωσιν ή εκ του ότι η αποζημίωσις αυτή παρεσχέθη πράγματι εις τα κατά τον νόμον τούτον δικαιούμενα πρόσωπα. Όθεν, αι περί ενοχής εις ολόκληρον και αναγωγής μεταξύ συνυποχρέων διατάξεις των άρθρ. 926 και 927 ΑΚ δεν έχουν εφαρμογήν εν τη προκειμένη περιπτώσει, η δε ενάγουσα ως τρίτος εμμέσως προσβληθείς εκ της πράξεως διά της προς τους παθόντας καταβολής των αποζημιώσεων του ν. 551/1914, δεν δικαιούται να αξιώση παρά της εναγομένης αποζημίωσιν, δι' ο και η κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως έφεσις έδει να απορριφθή ως ουσία αβάσιμος.

(1) Μετά την ολομ. Α.Π. 178/1976 ΝοΒ 24. 708, που έλυσε το πρώτο ζήτημα του εργατικού ατυχήματος. Στη συνέχεια και κατά την έρευνα των εφέσεων της αναιρεσειούσης ανέκυψαν τα ζητήματα που πραγματεύεται η παραπάνω απόφαση.